

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı
Tarih

24167
03-08-2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Depremi yaşadığı 6 Şubat 2023 tarihinin üzerinden bir ay geçmesine rağmen depremde etkilenen çocukların sorunları çözüme kavuşturulmak bir yana artarak devam etmektedir. Süreç içinde deprem bölgesindeki çocukların temel ihtiyaçları ve eğitimden kopmalarıyla birlikte öne çıkan sorun başlıkları arasında kayıp, refakatsiz, mülteci, engelli ve cezaevinde kalan çocukların durumu ve akıbeti bulunmaktadır. Çocuklar hakkında kamuoyunda çıkan “kaçırılma”, “kaybettirilme”, “dini cemaat ve tarikatların bakımına verilme” gibi iddialara ve bunlara ilişkin basına yansıyan haberlere ilişkin yetkili kurumlar ve Bakanlıklar tarafından tatmin edici, çelişki barındırmayan açıklamalar yapılmamıştır. Kayıp ve refakatsiz çocukların durumu, kurumların koordinasyonsuzluğu sonucu doğan hak ihlallerinin tespiti ve çözümü, depremde etkilenen yaklaşık dört buçuk milyon çocuğun sorunlarının ivedilikçe çözülmesi amacıyla çocuk odaklı bir yaklaşımın tesis edilmesi amacıyla Anayasa’nın 98 inci ve İçtüzüğü’nün 104’üncü ve 105 inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim.

Hüseyin KAÇMAZ

Şırnak Milletvekili

GEREKÇE

Depremi gerçekleştiği günden bugüne afetten etkilenen 11 il ve özellikle yıkımın büyük olduğu Adıyaman, Maraş, Hatay ve Antep'te aileleri tarafından bulunamayan ve/veya kaybolan çocukların sayılarına ilişkin gerçek veriler kamuoyuyla paylaşılmamıştır.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık tarafından 1 Mart 2023'te, *"...kayıp ocuk vakasından bahsedebilmemiz için bütün bu taramaların, kimliklendirmelerin bitmiş olması ve buna rağmen bulunamayan çocukların olması lazım"* şeklinde açıklama yapılmıştır. Ancak sürecin ne zaman sonlanacağı, koordineli bir çalışmanın yapılıp yapılmadığına ilişkin tatmin edici bir açıklama yapılmamıştır.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın 5 Mart 2023 tarihli kamuoyuna paylaştığı verilere göre Bakanlık tarafından kayıt altına alınmış ocuk sayısı 1.915'tir. Ailesine teslim edilen ocuk sayısı 1.598'dir. Hastanede takip altında olan ocuk sayısı 219'dur. Kuruluş bakımına alınan ocuk sayısı 98'dir. Kimliği belirlenen ocuk sayısı 1836 iken 79 çocuğun kimlik bilgileri saptanamamıştır. Ancak bakanlığın yaptığı açıklamalarda kayıp çocuklara ilişkin veri yoktur.

Kamuoyunda kayıp çocuklar ile ilgili dile getirilen iddialar vahametini ve ciddiyetini korumaktadır. Kayıp ocukların "dini cemaat ve tarikatların elinde olduğu", tedavi gördükleri hastanelerde kaçırıldığına ve çocukların kaybettirildiğine yönelik beyanlar gündemi sıklıkla meşgul etmektedir. Ayrıca, deprem sonrası hayatını kaybedenlerin uygun prosedürlerle kimliklendirilmemiş olması kayıpların netleşmesini zorlaştırmaktadır. Özellikle depremden birkaç gün sonra enkazın hızlıca kaldırılmaya başlanması l ya da diri kayıpların yaşanmasına neden olmuştur.

Refakatsiz ocukların durumu da karşımıza çıkan ve çözümlenmeyen problemlerden biridir. Sağlık Bakanlığına ait E-Nabız uygulamasında "Doğal Afet Bilgilendirme Ekranı"ndan sadece birinci derece yakınlar, kimlik numarasıyla sorgulama ve fotoğrafla arama yapabilmektedir. Aranılan ocuğun birinci derece yakınları hayatta değilse veya tedavi altındaysa teyze, amca gibi ikinci derece yakınları çözüm için sunulan sistemlerden bilgi alamamaktadır. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın depremden etkilenen refakatsiz çocuklar için kurduğu danışma hatları ve Bakanlığın internet sitesinde kullanıma sunulan "arama ekranı", sadece çocukların isim-soyisim ve kimlik numaraları ile arama yapılmasına

imkân vermektedir. Bu haliyle refakatsiz çocukların ailesi veya yakınları tarafından bulunmasına yönelik oluşturulan uygulamalar yetersiz kalmakta ve refakatsiz çocukların ailelerine ulaşmalarının süresini uzatmaktadır. Süreçten etkilenen göçmen/mülteci çocuk sayısına ilişkin bulunmamaktadır. Bunun nedeni ise ilgili kurumların bu konuda da kamuoyunu enformasyonsuz bırakmış olmasıdır. İlgili kurumların organizasyonluğu burada da kendini göstermektedir.

Öte taraftan, depremin olduğu kentlerde eğitim, çocukların gelişim düzeyleri, ilgileri ve yetenekleri, anadilleri ve kültürleri dikkate alınarak eğitim süreci, psikososyal destek, kendini çeşitli yollarla ifade etme ve oyun-ilegileri odaklı olarak sürdürülmelidir. Büyük bir nüfusu etkileyen yıkımın etkilerinin ve sonuçlarının çok uzun erimli olacağı açıktır; bunun için de çocukları ilgilendiren bütün alanlarda gerekli tüm önlemlerin alınması zaruridir. Bu bağlamda deprem felaketinden etkilenmiş bütün çocukların eğitim hakkının güvence altına alınması öncelikli konuların başında gelmektedir. Tıpkı diğer çocuklar gibi depremde etkilenen yaklaşık 350 bin mülteci çocuğun bu süreçte en önemli sosyal yaşam alanı olan okullarda öğrenimlerine devam etmeleri, psikososyal destek mekanizmalarının bu çocuklar için de ayrımsız işletilmesi ve gündelik rutinin bütün çocukların normallik duygusunu yeniden kazanmaları için önemli olduğu unutulmamalıdır.

Deprem bölgelerinde Hatay ve Diyarbakır illerinde Çocuk Cezaevleri bulunmaktadır. Deprem sonrasında söz konusu çocukların durumlarıyla ilgili net bir bilgiye ulaşamamaktadır. Cezaevinde kalan çocuk sayısı ve bu çocukların akıbeti kamuoyuyla paylaşılmalıdır.

Deprem felaketinin yaşandığı bu süreçte deneyimlenen, sıklıkla tatbik edilen şey çocuklara yönelik işlenen suçların ve hak ihlallerinin “rutinleştiği”dir. Ortaya çıkan bu tablonun esas nedeni ise iktidarın ve kurumların çocuk odaklı bir politikasının olmayışdır. Depremde etkilenen çocuklara yönelik telafisi mümkün olmayan suçlar işlenmektedir. Bu nedenle kayıp ve refakatsiz çocukların durumu, kurumların koordinasyonsuzluğu sonucu doğan hak ihlallerinin tespiti ve çözümü, depremde etkilenen yaklaşık dört buçuk milyon çocuğa ilişkin çocuk odaklı bir yaklaşımın tesis edilmesi, depremde etkilenen çocukların eğitim sürecinin aksamaması ve değinilen tüm sorun alanlarına ilişkin sivil toplum örgütleriyle birlikte yürütülecek bir çalışma ile Meclis Araştırma Komisyonunun kurulması önemini korumaktadır.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	Tulay
2	SAİT DEDE	HAKKARİ	S. Dede
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	Gülstan
4	KEMAL PEKÖZ	ADANA	Kemal
5	HABİP EKSİK	İĞDIR	Habip
6	OYA ERSOY	İSTANBUL	Oya
7	NURAN İMİR	ŞIRNAK	Nuran
8	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	Ali Can
9	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	Huseyin
10	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	Remziye
11	RİDVAN TURAN	MERSİN	Rıdvan
12	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	Abdullah
13	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	Ömer
14	MUAZZEZ ORHAN IŞIK	VAN	Muazzez
15	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	Erdal
16	ZEYNEL ÖZEN	İSTANBUL	Zeynel
17	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	Dilşat
18	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	Hasan
19	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	Murat
20	ALİ KENANOĞLU	İSTANBUL	Ali Kenanoğlu